

Holangiokarcinomas slimnieku raksturojums: viena centra dati

Irita Roderte^{1,2}, *Dana Kigitoviča*³, *Eva Dručka*³

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Iekšējīgo slimību katedra, Latvija

² Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca,

Gastroenteroloģijas, hepatoloģijas un uztura centrs, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

Ievads. Holangiokarcinoma ir visbiežākais žultsvadu audzējs, kā arī otra biežākā primārā hepatiskā malignitāte. Rietumu populācijā holangiokarcinomas incidence pēdējo 50 gadu laikā ir būtiski pieaugusi [Feldman, et al., 2010]. Epidemioloģiski šī patoloģija biežāk sastopama vīriešiem. Holangiokarcinoma ir fatāla, agresīva malignitāte, kura tipiskas norises gadījumā izpaužas ar agrīnu invāziju, plašām metastāzēm un visbiežāk tiek atklāta vēlini, tādēļ tās terapijas iespējas galvenokārt ir neefektīvas [Khan, et al., 2012]. Holangiokarcinomas iedala: intrahepatiskās, ekstrahepatiskās – perihilārās un distālās – un multifokālās. Pēc pētījumu datiem, veidojuma ekstrahepatiska lokalizācija sastāda apmēram 90% no visiem gadījumiem [Razumilava, et al., 2014].

Darba mērķis. Apkopot datus par Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas pacientiem ar holangiokarcinomas diagnozi. Salīdzināt iegūtos raksturlielumus Latvijā ar pasaulē pieejamiem datiem. Novērtēt, vai pastāv sakarība starp pacienta dzimumu un holangiokarcinomas lokalizāciju.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā, aprakstošā pētījumā tika iekļauta, apkopota un analizēta Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā secīgi stacionēto pacientu ar uzstādītu holangiokarcinomas diagnozi medicīniskā dokumentācija 5 gadu laika intervālā no 2010. gada janvāra līdz 2014. gada decembrim. Iegūtie dati statistiski apstrādāti un analizēti ar *MS Excel*, *CIA* programmatūru 95% ticamības intervāla (TI) noteikšanai un *SPSS 20.0*.

Rezultāti. Piecu gadu laikā 88 holangiokarcinomas pacienti tika 147 reizes stacionēti Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā. Kopējais ikgadējais stacionēšanas gadījumu sadalījums: 2010. gadā – 20, 2011. gadā – 35, 2012. gadā – 34, 2013. gadā – 29, 2014. gadā – 29 stacionēšanas reizes. Iegūtais vidējais statistiskais rādītājs ir 29 stacionēšanas reizes gadā [95% TI = 24,2–34,6]. Piecdesmit (58%) [95% TI = 43–71%] no 88 pacientiem holangiokarcinomas diagnoze ir uzstādīta sievietēm, bet vīriešiem 37 gadījumos (42%) [95% TI = 26–58%]. Vidējais vecums pacientam ar holangiokarcinomu ir 67 gadi [95% TI = 65–69 gadi], sieviešu vidējais vecums ir 68 gadi [TI = 65–71 gadi], bet vīriešu – 66 gadi [TI = 62–70 gadi]. *Exitus letalis* hospitalizācijas laikā tika konstatēts 11 pacientiem – 9 sievietēm un 2 vīriešiem, vecuma intervāls pacientiem ir no 49 līdz 87 gadiem. Sešiem no 11 pacientiem ar *exitus letalis* bija diagnosticēts Klatskina audzējs jeb hilārā holangiokarcinoma, bet pārējiem 5 – neprecizētas lokalizācijas holangiokarcinoma. No 88 stacionētajiem pacientiem, 62 tika precizēta holangiokarcinomas lokalizācija. Klatskina audzējs tiek novērots 45 pacientiem, distālās holangiokarcinomas – 2 pacientiem, ekstrahepatiska holangiokarcinoma – 5 pacientiem, savukārt intrahepatiska holangiokarcinoma tiek novērota 10 pacientiem. Tādējādi ekstrahepatiskā holangiokarcinoma sastopama 84% gadījumu. Veicot statistisko analīzi ar Pīrsona χ^2 testu, tiek iegūts, ka korelācija starp holangiokarcinomas lokalizāciju (intra- un ekstrahepatiska) un pacientu dzimumu ir $p = 0,097$.

Secinājumi. Piecu gadu laikā Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā stacionētiem pacientiem holangiokarcinoma statistiski biežāk ir sastopama sievietēm nekā vīriešiem, kas ir pret-runā ar pasaules datiem, kur tiek norādīts, ka holangiokarcinoma vairāk skar vīriešus. Ekstrahepatiskā holangiokarcinoma Latvijas populācijā prevalē pār intrahepatiskās lokalizācijas holangiokarcinomu. Statistiski netika pierādīta korelācija starp pacienta dzimumu un holangiokarcinomas lokalizāciju.